

C n gió b c cu i mùa làm cây c i quanh nhà ng nghiêng xào x c. B i tre gai ngoài vòm r ch c vào nhau nghe k t k t. N ng tr a chói chang nh ng không hanh và g t nh mùa hè tr i trên lá hoa cây c , trên m t sông n c đã l n đ y.

N c đ y sông, sóng lẫn lẫn xô đ i nhau ch y vào b d t b p bùng lách tách. M y con chim tr tr t có b lông xanh chen đen óng m t, đ u trên đám cây b n có cành gie ra mái n c mé sông d i nhà. Bã sinh non do phù sa b i đ p p ph n đ t ông Hai Ngô xanh um đám l c bình mà hoa n h ng tím c m t vùng. Đó cũng là n i n ng nấu t t c a b n th y s n nh : cá b ng các, tép th rền, tôm lóng...

Con n c ròng vào bu i tr a là th i đ m thích h p nh t cho nh ng ng i đi b t cá nh là xúc, cào, d đặng, d chà... M Hai Trò cùng đ a con gái ng qu n xắn lên g n t i háng. Và c t ch t ngang bên trên b ng dây chu i khô và d o. Đó là nh ng ng i đàn bà đi xúc, đi tát đ d i n c th ng c t nh v y đ phòng đ a không chun vô qu n m n mò vào ch kín thì tại h i! Chuy n nh v y không ph i không có x y ra. Mà tin đ n bà n y nói v i bà kia, ông n y k ông n đ nh c nh m y bà m y cô, ho c v con h tr c khi ch m ngh ch d i n c đ xúc, đ tát, ho c cào... Nh t là ru ng m ng, ao, đìa mùa n c n i trong ru ng đ a theo n c ra sông, ra r ch... Cho nên ph i h t s c c n th n.

H b o r ng bà t R v c a ông B y L c bên vòm c cu i làng. Tu i đã ngoài sáu m i, bà đã t t đ ng kinh t ba b n năm tr c. M t hôm đi xúc cá v thì chi u t i đêm đó bà b có kinh tr l i. Hôm sau bà đi xu ng bà m Ti n xóm d i mua thu c đ i u kinh, ho c nh bà m bày bi u cho bà làm sao cho nó h t. Ch già r i mà còn có kinh, đây r i dính b u làng xóm s c i nín th , c i ch t luôn!

Bà m Ti n đã đ đ sanh con cho s n ph trong thôn xóm và các làng lân c n, n i ti ng giàu kinh nghi m. G p đ a bé có nhau choàng, nh ng s n ph có thai ng c cũng không làm khó đ c bà. Vì bà đã làm cái ngh m trên hai m i năm vùng n y r i. Sau khi đ c bà m Ti n xem xét bên ngoài, bên trong cho bà T R xong. Bà m Ti n châu đôi chân mày li u, ra chi u

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

nghĩ suy. Bà b o:

- L thi t! Tôi không th y gì b nh ho n x y ra t bên trong ch sanh s n c a bà, đ bà ph i có kinh i. Mùi tanh cũng không ph i mùi máu có kinh mà ra? Đâu bà nói cho tôi nghe tr c ngày có i kinh bà đã ăn nh ng th gì? Làm gì? Có b té, b đánh, hay b đau đầu i bên d i, ho c ch nào i b ng không?

Bà T R suy nghĩ m t h i, n i lo i ng hi n rõ trên nét m t. Bà i c đ u b o:

- Không, tôi cũng ăn c m cá th ng thoi. Cũng không b té, hay b đánh, ho c đau đầu c . B ng cũng không th y gì i ch h i en en. Mùa n y ch a ph i mùa cày c y ru ng n ng, đào khoai hay cu c đ t nên tôi cũng không làm vi c gì n ng nh c h t bà à...

Bà m tr m ngâm nét m t. Con Thúng đang ng i k má nó. Con nh m còi c c đã 13 tu i mà nhìn vào ch ng kho ng 8, 9 tu i thôi. Không bi t má nó đ n bà m Ti n khám b nh gì. Nh ng nghe hai ng i t trong bu ng khám b nh tr ra h i han, nói chuy n v i nhau. Ng i k bên m , nó v t mi ng nói:

- Má à, b má quên r i sao? B a đó mình có đi xúc cá i bên c n b n. Lúc tr v còn b m c m a. C i ph i ngoài sân không ai ôm vô t h t tr i, nên ba cầm rằm c i ch m không cháy đó. Má nh ch a?

Bà B y L c li n quay qua bà m :

- i con nh n y nh c tôi m i nh . Sáng ngày có kinh tr i i tôi đi xúc cá i d i sông c bu i. Hay t i n c vô nên tôi m i b nh v y?

Bà m Ti n i c đ u k tai bà B y L c nói nh m t h i. R i bà còn ân c n nói thêm:

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

- Bà nh làm y theo l i tui d n, và v làm ngay k o không k p đó. Tr b nh còn h n ch a cháy nghe bà T ...

Bà B y L c g t đ u v i bà m lia l a. Tay v i kéo cái khăn r n màu m m ru c luông lu t trên c , bà trum lên tóc l t đ t l o tay con Thúng h i v nhà cho l .

M c dù tr a n ng gay g t, nh ng nh có gió l ng l ng và h i n c sông b c lên nên đ ch u. Ông B y L c đang ng i ch l c tre cho tr ng h c. Đ cu i tu n cùng đám thanh niên và dân trong xóm ra l p l i mái tr ng b ng lá đã b d t, cho tr con mùa t i h c không b t m a.

V a b c qua hàng rào bông b p lá xanh m t mà tr c nhà. B rào không chăm sóc mà thi t t t i. Hoa n quanh năm, nào hoa màu h ng, màu vàng, màu đ ... n r chen l n trong nh ng cành lá. Th y ch ng, bà T đi mau h n, và l i th ng đ n ch ông ng i, khum l ng xu ng nh to bên tai.

Ông B y L c buông dao và m y c ng tre trên tay r i xu ng đ t. M t ông m to ch ng h ng nhìn v ! Nh ng không nói không r ng, ông v i đ n thúng lúa h t m t vừa đem ra sân. Mi ng túc túc r i lúa cho gà ăn. Đám gà háu ăn đang b i i đầu đó ch y đ n m thóc lia l a còn kêu la con cót. Con gà tr ng c s ng lông đ u, v n m vàng m ng đ chót, ng ng đ u lên c t ti ng gáy ó o nh mu n th oai v i đám gà mái, gà con... B y gà m thóc vây quanh d i chân ông b y L c. B t th n, ông khom l ng tay ch p nhanh con gà giò. Đám gà còn l i s h i con thì ch y, con thì nh y c n lên la oang oác.

Con gà b t đ c ông B y b c ch t li n. M y đ a con th y cha b t gà m ng m c trong b ng. Chúng t ng hôm nay nhà s có cháo và th t gà xé phai tr n chu i cây x t ghém r c rau răm ăn m t b a đã đ i. Nh ng không, con gà v a b t đ nguyên lông lá, ông B y cho vào c i đá qu t b hai b ba máu me tùm lum. Ông trút gà v a giã vào cái n i đ t. Bà B y b ng ra chén gi m đ ông tráng cái c i r i đ h t vào n i có gà. Bà đã dùng 3 c c g ch và nhóm l a làm cái b p nh trong nhà t m đ n u n i gà!

thôn quê, ng i ta th ng c t nhà t m g n mé r ch hay mé m ng đ xách n c đ vào lu vào hũ cho g n. Và nhà t m luôn đ c c t i phía sau nhà . Bà B y đã c b s n cái manh đ m, và cái gh đ u l n đ n m ngang (lò l a l t lòng trong 4 chân gh). Nghe l i bà m Ti n bày bi u. Bà b y L c không m c qu n lên ng i lên chân gh ... N i gi m gà bên d i đ c đ t

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

à a rêu rêu sôi sục t. H i gi m n u gà b c lên... Ch ng 7, 8 phút sau con đĩa t bên trong bò ra! Sau đó bà B y L c h t có đ ng kinh và kh e m nh i nh th ng.

Trong thôn ai cũng biết ông B y L c đã g n sáu m i, l n h n bà v đầu hai ba tu i. Ông có dáng ng i kh e m nh, cao l n, da đ h ng hào qu c th c. Ông có khuôn m t vuông (ch đi n), mũi th ng, m t sáng n m d i c p chân mày r m. Tóc đen l m t m tr ng mà ng i ta th ng g i là tóc mu i tiêu. Hàm răng ông có l nh lúc nào ông cũng dùng vú cau chà lên nên bóng ng i và tr ng h u. Nh ng vi n gi a hai cái răng thì b đen vì khói thu c ông hút nh u. Và th nh tho ng ông cũng ăn tr u ch c chách, b a đầu ph t đó. Đôi khi v ông cảm ràm đ a lon cho ông nh vào... Nh ng r i bà B y cũng không thay đ i đ c ch ng nh c tr u tùm lum quanh nhà...

Ông B y đ hằm râu cá ch t. Con nít trong xóm s ông l m, vì khi chúng phá phách gì thì cha m th ng hăm he: “ Nói không nghe l i coi ch ng ông B y L c b t nh u r u đó...” Nh ng th t ra ông B y L c r t th ng tr nh , ông th ng hái cây v n chín cho chúng. Đôi khi có đ p đi ra thành th v ông cũng mua m t túi k o có cây c m qu n gi y ki ng trong đ màu s c, xanh, đ , tím, vàng... Nên khi biết ông ra thành v là chúng kéo nhau ch y theo ông ít nh t cũng 3, 4 đ a. Vào nhà, ch a k p thay đ ông l t đ t m k o cho m i đ a m t cây cho chúng m ng. K o màu cam thì th m cam, màu b c hà th m b c hà, màu chanh thì th m chanh... Ông cũng đ dành k o lâu lâu, lúc nào h ng chí đêm trắng sáng ông tr i đ m tr c sân nhà k chuy n đ i x a, chuy n ma cho lũ con ông và m y đ a tr hàng xóm nghe xong thì ông đ ai chúng k o.

Nh ng ng i già c trong thôn đ u biết ông B y L c h i còn đ ch m, bé tí teo cho đ n khi ông m c qu n xà l n, đ u đ i nón đ m t a vành, chân đ t, cái l ng m c c i. Nh ng chú ru t ông là ng i biết chuy n v ông rành nh t. Chú theo vai v là em c a ba ông B y. Ch ông và chú ông hai ng i cùng tu i và ông chú sanh nh tháng h n ông.

Chú Út c a ông B y L c th ng k v th ng cháu c a mình r ng:

- Cái th ng B y L c là t ng tr i sai xu ng! Lúc nh nó phá phách không ai b ng. Nh t là v n bà C K o, trái cây nào ăn đ c, trái cây nào chín, cây nào ng t đ u b nó x i tái tr c h t... Nên b không a nó, nh ng nh ng gì n ng nh c b đ u kêu hú nó giúp. Nh là đ y chi c xu ng m c c n, mé dùm m y nhánh cây, đ u i dùm bò trâu ch y l c vào đ t b ... Làm xong b cho m y c c, nó không l y mà nói “Tôi không l y ti n, ch làm dùm bà. Nh ng tôi thích ăn nhãn v n bà...” Bà C K o s nó s đ n c t (lén hái) h t cây nhãn chín, b hái bán s nh u ti n

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

h n, nên xu ng n c nh r i cho thêm m y c c n a... Mùa đông, t m sáng s ng còn l nh ng i ta co ro trong hai ba l p áo. Nh ng s c trai tráng đầu bi t l nh, nên đ i nào nó m c áo. V i cái l ng tr n t m th t đ i nh c a nó là bàn ti c th nh so n cho đám mu i và bù m c (lo i mu i nh nh h t mè đen) c n. Nó li n l y cái áo v t vai ph i l p b p trên l ng đ đ u i chúng đi. Lúc nó đi lính B t-Tây-Răng c a Tây, thì anh ch Hai tôi còn kh e m nh. M y năm đ u nó còn g i th t bên Ma-ní hay ph ng tr i xa tí tè v th m gia đ i nh. R i t đó v sau bi t tích luôn cho đ n ngày anh ch tôi l n đ c qua đ i cũng không ai làm sao bi t nó ở đ u mà báo tin. H hàng t ng nó đã ch t m hoang m l nh x nào r i. Nh ng m y ch c năm sau b t ng tr v còn đ t thêm con v ...

Chú Út T c a ông B y L c, nh c đ n đó thì nét m t t i vui. Ông ta g t g t đ u, c i c i có v hài lòng l m. Ông nói ti p:

- Chèn i, tôi th y ng i Vi t Nam và nh t là ng i dân quê mi n Nam c a mình dù có đi năm non b y núi, năm châu, b n bi n... Khi tr v thì tánh tình h cũng không đ n n i nào. Cái b n ch t thiên l ng, nhân h u, chân tình, b c tr c... trong lòng h v n còn. Đi n hình là th ng B y L c cháu c a tôi đó.

Th t v y, t ngày ông B y L c v đ y chòm xóm láng gi ng thêm vui v sinh đ ng. Ông hô hào thanh niên, đàn ông, đàn bà làm v n công v i nhau. Thí đ nh đám ru ng ông Tài, ru ng b p bà Ch , đám mía anh Tân, b c nhà ch Tám... Họ h n v i nhau r i xúm l i làm chung giúp cho ch . Sau đó thì t i đám khác s đ c tr công... C xoay v n nh v y mà dân trong xóm th ng có đ p g p nhau, có đ p làm chung, ăn chung... Và nh t là gi ngh tr a thì ông B y L c có r t nhi u đ tài đ k cho nh ng ng i làm chung nghe. Nên h r t là vui v và thích thú l m. G n T t thì ông đ ngh làm heo chia th t, đ i lúa. Tráng bánh v n công... Nh th mà dân trong thôn làng ông B y L c càng thân thi t v i nhau h n.

Ông B y còn l a thanh niên kh e m nh trong xóm, trong làng h p l i thành toán. Đ khi nhà ai n y u c n nh chèo ghe, b i xu ng, khiêng vác, nh ng chuy n n ng nh c thì có ng i đ n thì giúp đ . Ông t p đ o tì cho h phòng khi trong làng có ng i qua đ i thì h đ n ph , và đ a quan tài ra ph n m ... Ông luôn hô hào xây tr ng h c cho tr em, b c c u, đ p đ ng, c t nhà l ng ch cho bán buôn không b m a, n ng... Chuy n gì làm đ c v i s c mình cho bà con trong thôn làng ông B y ch ng chút t nan.

Ông B y L c xa r i làng quê, n i chôn nhau c t rún đã m y ch c năm. Khi tr l i thì bi t bao nhiêu đ i thay t ng i và c nh v t th i gian dài và v n n c th m tr m n i trôi. Ng i già thì

đã qua đ i g n h t. Ng i còn s ng sót thì g n đ t xa tr i, già cúp bình thi c. Tr nh l n lên cũng ông ngo i bà n i h t r i. Cái c n b n bên kia nhà th lúc ông đi ch m i nhú lên, l a th a dăm ba cây b n, bãi sinh thì lác đác máy c m rau mát, l c bình, c l ông. Khi ông tr l i bãi c n tân b i n y v a r ng v a dài ngút m t. B n d y đ c xanh um b n xanh thâm th m chi m g n đ n n a sông. Và nh ng ngôi nhà sàn c t cao h n m t n c c th c c a dân chài l i i trên c n cũng chi m h t không còn ch tr ng.

Ông tr v cha m không còn n a. Ch còn h hàng cô, chú Út T và hai đ a em gái là cô Sáu Liên và cô Tám Lan. Hai cô em n y lúc ông đi lính h ch a đ c 10 tu i. Bấy gi đã là bà ngo i bà n i c a b y cháu 3, 4 đ a.

Lúc m i v đây, v ch ng ông B y L c t m v i gia đình cô Tám Lan. Đ a em Út lãnh ph n h ng h a c a cha m đ l i. Bít r ng anh em tình nh th túc, nh ng chén trong sóng còn khua nên ch dâu em ch ng lâu ngày s sanh lòng nghi k r i l i qua ti ng l i s m t hòa khí anh em không t t. Ông B y L c cũng bi t nh v y. Nh ng v ch ng ông v n li ng không bao nhiêu. Đ t đai cũng không có m t c c đ ch i chim... Mu n xây m t cái nhà dù là nhà lá đi n a v i v ch ng ông cũng là m t vi c khó khăn!

M t hôm vào ngày k c m c a cha. Ngoài anh em ông B y là gia đình cô Sáu Liên, cô Tám Lan ra, còn có chú thím Út T , và chòm xóm láng di ng cũng 5, 6 c p. Đàn ông, con cháu thì ng i hai bàn tròn. M y bà ph n thì ng i trên b ván gỗ dài bên c nh. Th c ăn ê h có hai cô em, v ông B y và m y bà hàng xóm giúp n u t sáng đ n lên c bàn. Nhìn món cá rô m c p g p tre n ng vàng n m g n trong đĩa n c m m b m xoài non và m y khoanh t s ng trâu đ , thì cô Tám Lan ch t nh đ n m . V a dùng đũa đ cá ra đ m vào n c m m cho th m, cô v a nói:

- Lúc sanh th i má tui th ng b o, tao ch t cúng gi tao đ ng có n u n ng nhi u th chi cho b a b n. T i bây c n ng con cá rô đ m n c m m xoài và chén c m tr ng là đ r i. Bà già có l c ăn, hôm qua tui mua đ c c a v th ng Ba H tát đũa bán m cá rô m ngon quá. M i thím Út và quý ch c m đũa t nhiên nghen...

Cô Sáu Liên ch t m m c i th m trong b ng. Cô nh h i m i v đây, bà T R ch dâu cô ngang nh cua. B làm đ i u gì sai nh ng lúc nào cũng cho là mình đúng, là ph i... Bà y ng i mi n ngoài nên có gi ng nói c ng khó nghe, vóc dáng nh thó, m g y, chít cho c... Nh ng đ c cái là bà siêng năng, ch u khó, ch u c c, lạnh l , vui v bãi bui. Ng i b cũng hi n lạnh, đ xiu lòng, hay làm vi c thi n, hay giúp đ k khác... Ông B y L c k : “Lúc gi i ngũ sau th i

gian dài làm lính vi n chinh đ c tr v quê h ng. Thay vì v th ng nhà, tôi theo ba ng i b n thân i mi n Trung thăm mi n quê h ng c a chúng r i tr v quê Nam c a mình cũng đ c. Không ng ra nhà b n đ c hai ngày thì tôi b tr n b nh th p t nh t sanh t ng tiêu tán đ ng r i. May nh ch c a th ng b n t n tình chăm sóc giúp đ ... Nam n g n g i đ xúc c nh sanh tình. Tôi th y b là gái l th i, nhan s c cũng không có... Nh ng đ c cái là tánh tình b cũng t t, hi n lành bi t lo cho ng i thân nên tôi m i ng b . Ch b x u òm hà... M y con đ m tôi quen đ p nh tiên sa ph ng l nh ng tôi đâu có thêm...”

Cô Sáu Liên th y anh mình nh n xét v r t đúng. Ch ng nh ng không nhan s c mà ch dậu mình công vi c b p núc b c li u cán mai. V y mà lúc nào b cũng khoe là mình n u đ ăn Qu ng, đ ăn Ti u, đ ăn Pháp ngon s “zdách” tr danh vùng bà . Có l n cô Tám Lan b o:

- Nói ra thì v p ph i l i ng i đ i: Em ch ng nói x u ch dậu. Nh lúc m i v , ch B y tui n u n i canh chua l n b p chu i cho c nhà ăn bu i c m chi u. Lúc tui s a so n đi thăm bà con b nh làng bên ch a v k p. Khi c nhà ng i vào b ván mít ăn c m. Mùi tép cháy n c đ a b ng con r c thêm tiêu cà, hành lá x t nhuy n bát ngát vân vê. Thêm mùi đ u bún xào v i th t ba r i mà tr c khi r i nhà tui đã n u xong. Ch còn n i canh chua đ bà ch dậu nhà n u. Vì canh chua l n ăn ngu i s không ngon, c hâm nóng đôi l n thì l n b b ra. Nhìn hai tô canh chua b p chu i có đ ngò gai, lá qu , t n ng nản do bà ch dậu n u trông th t b t m t. Ai không đói b ng cũng mu n làm m y chén. Dù t t c các món ăn trên mâm không ph i cao l ng m v . Toàn là nh ng món ăn bình dân, nh ng r t h p kh u v i dân quê... Nh ng tr hai v ch ng anh B y tui ra. V ch ng tui và m y đ a nh đ i ng c! Không ai t nhiên ăn canh chua v a húp v a chan ngon lành và t nhiên nh h !

Cô Tám Lan nói đ n đó m t li c li c bà B y L c, r i ti p:

- Không ph i canh chua nêm m n quá, chua quá, ng t quá hay l t nhách l t nh o... Mà là nh ng khúc l n trong canh da đóng m t l p b n đ y màu tr ng đ c, ch ng t l n làm không đ c c o s ch nh t!

Mèn i, y v y mà khi cô Tám Lan h i:

- Ch B y có l y tro b p vu t cho s ch nh t m y con l n, tr c khi n u không?

Bà T R m to m t, và h t s c ng c nhiên tr l i cô em ch ng:

- T i sao v y? Cô cũng bi t cá, l n... đ d i n c su t đ i có gì đ đ u? Ch c n r a cho s ch cá t đ t th i c n gì ph i c o, ph i vu t... Mi n t i có cá h , cá su i, cá khe, m ch n c trong leo l o. Con cá s ch s nên t i làm cá, làm l n không c n vu t l n v i tro b p nh c nói bao gi c ...

Cô Tám Lan l c đ u c i ng t. Cô tìm cách nói xuôi, nói khéo đ bà ch d u c a mình không b bu n và m c c m:

- V y sao? Nh ng ch i, quê ch ng ch đ y là mi n Nam có sông dài mút mùa t làng n y qua làng khác. Kinh r ch nhi u đ n n i ch v n không đ m hay đ ý có bao nhiêu cái đ t mình. Trong n c sông, n c r ch, n c kinh... Quanh năm có đ t phù sa màu đ c. Cho nên con cá, con l n v vùng n y ph i làm cho s ch nh t không thì nó tanh l m. Nh t là cá trê, cá ch ch, cá tra, l n... M i th cá đen (ru ng), cá tr ng (sông), cá bi n... không có v y thì cũng ph i c o r a cho s ch s tr c khi n u. Còn cá có v y thì ph i đánh cho h t, và c o cho s ch nh t. Nh v y ăn m i m nh mi ng, ăn m i ngon đó ch B y à...

Bà T R quay m t ch khác, cã chày cã c i:

- V y là cô nói tui đ h ? Ng i ta th ng nói: “ đ s ng dai h n s ch” cô i. Cho nên cá có v y nh cá rô, cá lóc...tui cũng th vô kho đ i, n u đ i. Khi cá chín v y t đ ng r t ra chìm xu ng đáy n i...

- Th n Hoàng Th Đ a i! Nh v y mà ch cũng r ng c nói cho đ c. Ch không s hàng xóm th y đ c s c i sao? Làm n đ ng có làm cá ki u đó n a nghe. Tui th t s ch y tét ch r i. N u ch làm sai thì nh n r i s a. Ch có ai đ em ch lên đ n l u dài đ u mà cã ng c cã xuôi nh v y... R i mai m t làm sai ai mà dám ch b o cho ch n a...

Bà B y L c th y cô em ch ng cau có m t m y. Bà c i h h , c i ch y n c m t. Còn h t

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

h ng trong ti ng c i, bà b o:

- Tui gi n v i cô ch cá có v y thì tui ph i đánh s ch. B i v y c ng ng t làm sao ăn đ c. N u tui có làm sai đ i u gì thì làm n ch , tui s s a. Tui s không gi n mà còn c m n cô không h t n a đó...

Cô Tám Lan bi t ch dâu mình v ng v n u n ng. Nh ng không đ n n i h t thu c ch a. D u sao b cũng bi t ph c thi n... Nh ng trong b ng cô v n còn th y ghét cái gi ng tr treo c a b . Nên cô nguyệt dài bà ch dâu không quên l m b m trong mi ng. Thi t là “Vô duyên không ti n mà th ng/ Không l p x ng mà cho...”.

Nhà h ng h a v ch ng cô Tám Lan đang và sẵn sóc sau ngày cha m qua đ i khang trang r ng r i, tr ng nhi u cây ăn trái. V ch ng cô làm ăn ch c mót mua đ c 5 công v n và 1 m u ru ng xóm trong. Bâ gi anh trai cô tr v ... V ch ng cô trong b a gi hôm nay có m t v ch ng ông chú ru t, và bà con chòm xóm. H tuyên b tr c m i ng i là giao l i cho anh ch dâu mình t rày lãnh ph n h ng h a th cúng ông bà, cha m ... Vì anh em h s ng chung v i nhau trong nhà n y đã m y năm r i. Ông bà th ng nói “Nh t tr ng nam, nhì con út” (hai vai v n y nh ng gia đình mi n Nam th ng đ c h ng ph n h ng h a c a cha m đ l i).

V ch ng ông B y L c lúc m i v đây không có m ng con nào. Nh ng không bi t có ph i g p thiên th i đ a l i nhân hòa không, mà hai năm sau bà B y sanh li n tù tì m i năm m i đ a. Đ bây gi h đã có 4 đ a con (hai gái, hai trai). Ông B y L c là ng i đi đây đi đó, l ch l m bi t nhi u vi c x n y x kia. Ng i trong thôn làng t ng ông là ng i không tin đ đoan. Nh ng không ph i v y... V ch ng ăn v i nhau b y tám năm m i có con. Ông bà s “x u hái” nên bà tên R , con gái tên Thúng con trai tên Nia, Sàng, Qu o. Ông bà nghĩ đ t tên x u xí nh v y đ không b “Nh ng ng i khu t m t khu t m ày” qu . Và s đ c phù h cho nh ng đ a con sanh sau đ mu n c a ông bà đ c ăn ngoan, chóng l n...

Chú c a ông B y L c cũng th ng nói v i xóm chòm là cháu dâu ông (bà B y L c) là ng i hay tr ch ng ngang ng c, đ c tài. Nh ng nh s th ng yêu đùm b c c a h hàng nhà ch ng. Nh t là hai cô em gái th ng anh ch và các cháu mình r t m c. Có l nh th mà bà T R bi t ch c cái t t, s a đ i, ph c thi n, bi t s ng và h c h i nhi u đ i u hay l thi t c a gia đình bên ch ng, chòm xóm, láng di ng. Bà l i c n cù siêng năng, th ng và sẵn sóc ch ng con chu đáo. Nên cô em Tám Lan m i không còn lo cho anh ch và các cháu n a... Vì v y v ch ng cô m i yên tâm trao quy n th a h ng h ng h a c a cha m đ l i cho anh và ch dâu mình.

Ông Bằ y Lằ c ở ngôi nhà hằ ng hằ a cằ a cha mằ đằ lằ i kằ vằ m rằ ch Mỏc Mang. Sát bên nhánh sông Tiằ n Giang nằ c ngằ t quanh năm và cho nhiằ u phù sa lằ p loáng trong dòng nằ c lằ n chằ y vào. Nhằ thằ mà cây trái ở vùng hằ năm nào cũng trúng mùa, trái lằ n, ngon ngằ t hằ n nhằ ng làng lân cằ n... Tôm, cá, ở c gằ o, cua đĩnh, càng đằ c... Nói tóm lằ i thằ y sằ n vùng ông ở thằ t đằ i dào đằ loằ i và ngon, hiằ n hằ n nhằ ng vùng khác.

Tằ i mùa xuôi con nằ c. Ngằ i nhà nhìn ra, ông Bằ y thằ y đằ c ghe cào, ghe lằ i... Cùng nhằ ng ngằ i bằ t ở c gằ o, bằ t hằ n, mò cua, bằ t cá... đằ i cằ n bên kia sông. Ở gằ n sông lằ n nên sáng chiằ u ông thằ y và nghe đằ c tiằ ng tàu sình sằ ch kéo ghe chằ chằ cá, chằ gằ o, chằ mằ m, đằ gằ m... Ghe thằ ng hằ vằ y đoàn tằ miằ n Hằ u Giang lên các tằ nh thành bán buôn đằ i chằ c... Nhằ ng câu hò lằ trằ tình đằ i đáp cằ a nam nằ trên các ghe thằ ng hằ vằ ng trên sông trong nhằ ng đêm trắng sáng. Ông không phằ i là thi nhân, nhằ ng đôi lúc ngoằ i cằ nh, êm đằ m, cùng niằ m yêu thằ ng đùm bằ c cằ a hằ hàng bên nằ i, bên ngoằ i, chòm xóm... khiằ n tâm hằ n ông cũng bằ t chằ t thằ ng cằ m bằ ng khuâng. Dù ông biằ t rằ ng mình là ngằ i thô lằ , tay cày tay cuằ c, cằ m kiằ m cằ m súng. Ông là ngằ i có cằ hằ i đi đó đi đây gằ n khằ p năm châu, bằ n biằ n... Ông là ngằ i tằ ng trằ i biằ t đằ c ít nhiằ u cái giàu có, cái quyằ n quý, cái đằ p, cái sang... cằ a xằ ngằ i ta. Nhằ ng trằ c cằ nh quen thuằ c nằ i sanh ra và lằ n, đã cho ông Bằ y rằ t nhiằ u hằ i ở c đằ p cằ a thuằ thiằ u thằ i gằ n bó bên cha mằ , anh chằ em trong thân tình gia tằ c. Cằ ng vào hoàn cằ nh xã hằ i đằ o đằ c hài hòa... Thì làm sao không gằ i vào lòng ông cái êm đằ m trong niằ m thằ ng nhằ xa xôi...

Ông bà Bằ y nghe lằ i, và rút kinh nghiằ m theo vằ chằ ng hai cô em. Trong vằ n, hằ đằ n bằ nhằ ng cây già, chiằ m nhiằ u đằ t, và không cho nhiằ u trái. Trằ ng thằ vào nhằ ng cây mằ i lằ i chiằ t nhánh nên mau có trái và nhiằ u huê lằ i. Còn chuằ i, rau cằ i... thì hằ vằ n có bán thằ ng xuyên. Nhằ thằ mà gia đình ông Bằ y Lằ c có nằ p sằ ng sung túc... Ông là ngằ i tháo vằc năng đằ ng, tánh tình ngay thằ ng, chân thằ t và hằ t lòng giúp đằ chòm xóm láng đằ ng. Vì thằ ông Bằ y đằ c dân trong làng rằ t tín nhiằ m. Ông lằ i thông thằ o nhiằ u viằ c nhằ là viằ t dùm lá thằ khiằ u nằ i xin hoãn nằ thuằ làng vì mằ t mùa. Làm giằ y vay nằ trằ góp cho Chánh Phằ . Dân mua ruằ ng đằ t truằ t hằ u (Chánh Phằ mua đằ t, ruằ ng cằ a chằ đằ n thằ , rằ i đem bán lằ i cho dân nghèo trằ góp giá phằ i chằ ng theo sằ hằ thu lằ i vào) Nhằ vằ y là mằ t trong nhằ ng hình thằ c cằ a Chánh Phằ giúp đằ cho dân.

Trằ i trong, nằ ng lung linh rằ i trên chùm lê nhánh mằ n. Gió đằ a nhằ hằ ng thằ m lá hoa cây cằ làm đằ chằ u lòng ngằ i. Thằ ng Năm Tằ ng mằ c cái quằ n lính cũ mèm. Đằ c má nó chằ m khiằ u mằ y lằ ó đằ i, và ở ng tằ a lai. Nó đã khoe vằ i bằ n bè là cái quằ n nằ y cằ a ông Bằ y Lằ c cho ba nó. Ông già đằ dành mằ c đi chằ hoằ c đi ăn giằ trong chòm xóm. Quằ n cũ nhằ ng mằ c cũng đằ c mằ y năm trằ i. Nay đã bằ rách nhiằ u chằ và lem luằ c mằ cây. Má nó đem vá lằ i và đằ ng (cằ t) ngang hai ở ng quằ n phía trên đằ u gằ i may lằ i thành quằ n cằ t lằ cho nó. Thằ ng Tằ ng thích

ÔNG BẰY LẠC

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

l m, vì cái qu n r ng rãi. Ph i nói cái qu n r ng quá so v i nó thì đúng h n. Cho nên m i l n m c, nó ph i l y s i dây chu i lòn vô m y cái dây khuy k t trên l ng qu n bu c ch t l i. N u không thì thân mình m tanh m hôi, nh con cò ma và cái b ng nh con cóc ch a c a nó có b nh ng cũng s làm cái qu n tu t lu t.

Nh v y là hôm nay nó cũng h i có da có th t, khá r i đó. Lúc tr c th ng T ng tr n đ a x ng s n x ng s ng nh b x ng cách trí c a nó lũng bùng trong l p da tr n m c c i. M i nhìn nó ai cũng t ng th ng n y b m đối. Má nó nghe bi t ai t ng con mình nh v y, bà Năm T ng ch ng nh ng không gi n mà c i ng t:

- Trong b y còn tui, th y th ng T ng m lòi x ng s ng h c t ng nó không ăn. N i i th ng đó ăn nhi u nh t... Ăn tô, ăn t ng, ăn m nh cũng không thua gì T H u Đôn. Và đ ng t ng ròm rĩnh nh v y mà y u đu i ghen. Nó đ i gi lúa ch y te te ch không ch i đâu.

Thi t má nó nói không sai. Th ng T ng ăn m nh l m. Nó ăn c t ng c m tr ng v i m m ch ng v i m y trái đ a đèo hái còn ch a ráo m . Ho c ăn c n a tá bánh ích ng t nh n tr ng ho c bánh ích tr ng nh n đ a ng t. Nên dù m, nh ng nó m nh l m. Nó l i siêng năng, lanh l i, x c vác, chèo ghe, b i xu ng, đ chà, kéo l i, giăng câu vì cũng r t gi i. Nh sau l n ông B y L c bày má nó tìm thu c Nam tr b nh sên cho nó. Nên gi nó có v yêu đ i t i vui không èo u t nh d o tr c n a. Nh hôm đó g t lúa v n công cho ông Hai Súng. Đám nông dân vào núp bóng r ng trâm b u ngã Ba L Làng ăn tr a. Th y th ng T ng ăn xong th i ch có v m t nh c. Ông B y L c nhìn th ng T ng t đ u đ n chân. Ông b o v i má nó:

- Con Năm, bây nói th ng T ng ăn nhi u mà m nhóm nh v y coi ch ng sên lãi trong b ng nó ăn h t ch t b r i thì làm sao nó m p cho đ c?

Ai chê th ng T ng ròm thì bà ch u. Ch nói th ng nh b b nh thì bà Năm T ng không a. Bà quay m t ch khác tr môi, li c xéo ông B y con m t có đuôi nh dao c o râu. Bà h y nguyệt ông, r i vo v nh tr l i:

- Chú nói sao ch con c a bà Hai Cà xóm d i cái b ng chang bang nh cái tr ng ch u m i có lãi. Còn th ng T ng c a tui cái b ng x p lép thì làm gì mà có lãi, có sên... chú i?

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư,, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

Ông B y L c c i hì hì:

- Tao cũng mu n nh i bây nói là nó không có gì. Còn n u có thì t i nghi p cho nó... Bây coi ngoài cái m c a con bây ra, con m t nó còn l , cái b ng n i đ y gân xanh... Bây không th y cái g y m c a nó h i l v i nh ng đ a g y m khác sao? Hôm nào hãy đ n nó đ n th y thu c Nam coi đi. N u có b nh thì tr không thì thôi ch có l lã gì đâu...

Bà Năm T ng tuy a gan ông B y L c nói con bà b nh. Nh ng nghĩ i ông nói không sai nên bà cũng n. Bà đ nh b ng vài ngày n a đ t nó qua ông th y Ba Gi o trong Xã X nh xin thu c tr sên lã cho nó u ng. Ng i ta đ n ông th y n y n i ti ng tr b nh trong b ng... Nh là đau b ng lâu năm, có sên, có lã, đi tiêu ch y, ho c đi a không ra... Nh ng có ng i i b o ông ta ch có h danh ch đ t hà. D hay không tr b nh con bà m i bi t.

Cho nên hôm đó bà Năm T ng đ t th ng T ng đi th y thu c. Hai m con ăn m c s ch s , đ nh xu ng b n đò qua sông r i i b t t qua m y đám ru ng đ n nhà ông th y cũng m t 3 h n cây s đ ng đ ng.

H v a đ n b n đò thì b ng đ ng tr i v n vũ. Gió th i m nh, mây đen ùn ùn kéo t i giăng m c làm tr i t i hù. Cây c i theo chi u gió ng nghiêng, ng ng a, c qu t nghe trèo tr o mà n óc. Vài khách b hành ch y nhanh vào cái tr i lá k b n đò núp m a. S m ch p m ùng, long tr i l đ t gò n ng cũng mu n bay. M a n ng h t ào ào tr ng xóa đ xu ng nh trút n c... Nhìn m a m t m bay xiên xiên trong gió. Bà Năm T ng chép mi ng nói v i con:

- Thôi, ch c h t m a thì m con mình tr v nhà. Ngày khác đi, ch m a gió nh v y n c ru ng cao t i ng c làm sao l i cho n i...

Ông B y L c tay c m cây c a dài ch y v i vào đ t m a. Ch t ông nghe bà Năm nói v i th ng T ng nên h i:

- a, m con bây đi đâu mà ph i i ru ng?

ÔNG B Ỗ Y L Ỗ C

Tác Giả: D Ỗ TH Ỗ D Ỗ M BU Ỗ N
Thứ Tư: 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

- D Ỗ chào chú B Ỗ y. Chú đi đâu v Ỗ mà cũng b Ỗ m Ỗ c m Ỗ a v Ỗ y?

Ông B Ỗ y tay d Ỗ ng cây c Ỗ a vào c Ỗ t tr Ỗ i và gi Ỗ cho đ Ỗ ng ngã. Tay kia ông lau nh Ỗ ng gi Ỗ t m Ỗ a đ Ỗ ng l Ỗ m t Ỗ m trên m Ỗ t:

- Ỗ tao đi lên nhà th Ỗ ng Ba Gà m Ỗ Ỗ n cây c Ỗ a l Ỗ n n Ỗ y, đ Ỗ v Ỗ c Ỗ a cây xoài ch Ỗ t nhất. Thi Ỗ t tr Ỗ i m Ỗ a n Ỗ ng b Ỗ t th Ỗ Ỗ ng! M Ỗ i sáng ho Ỗ c đó, b Ỗ ng t Ỗ i h Ỗ r Ỗ i trút c Ỗ n m Ỗ a nh Ỗ c Ỗ m chính mà đ Ỗ. Nh Ỗ ng cũng t Ỗ t, n Ỗ Ỗ c m Ỗ a giúp cho cây c Ỗ mùa màng thêm t Ỗ Ỗ i t Ỗ t...

Ngoài tr Ỗ i gió ào Ỗ t th Ỗ i vùn v Ỗ t không ng Ỗ ng. Bà Năm T Ỗ ng l Ỗ n ti Ỗ ng h Ỗ n, k Ỗ cho ông nghe là bà d Ỗ t th Ỗ ng T Ỗ ng đi tr Ỗ b Ỗ nh sên l Ỗi trong X Ỗ X Ỗ nh.... Ông l Ỗ ng nghe, và g Ỗ t g Ỗ. Còn th Ỗ ng T Ỗ ng đ Ỗ ng d Ỗ a c Ỗ t m Ỗ theo màn tr Ỗ i m Ỗ a, và sáng chói trong tia ch Ỗ p lòe c Ỗ a s Ỗ m sét bên ngoài. Tr Ỗ i m Ỗ a dai d Ỗ ng c Ỗ gi Ỗ đ Ỗ ng h Ỗ. G Ỗ p c Ỗ n n Ỗ Ỗ c l Ỗ n c Ỗ a sông, vào mùa n Ỗ Ỗ c lên, nên n Ỗ Ỗ c ng Ỗ p l Ỗ nh l Ỗ ng tràn đ Ỗ Ỗ ng tràn sá. M Ỗ y cây so đ Ỗa khô dùng làm c Ỗ u không ni Ỗ t ch Ỗ t, b Ỗ n Ỗ Ỗ c cu Ỗ n trôi l Ỗ u b Ỗ u...

M Ỗ a đã đ Ỗ i r Ỗ i thì cũng t Ỗ nh. Mây đen tan d Ỗ n, m Ỗ t tr Ỗ i t Ỗ t hi Ỗ n ra và tr Ỗ i ánh sáng nhàn nh Ỗ t xu Ỗ ng v Ỗ n v Ỗ t... N Ỗ Ỗ c m Ỗ a đ Ỗ ng trên cành lá r Ỗ i l Ỗ p đ Ỗ p m Ỗ i khi gió th Ỗ l qua. Cây c Ỗ i sau c Ỗ n m Ỗ a nh Ỗ b Ỗ ng lên s Ỗ c s Ỗ ng. Cành lá s Ỗ n s Ỗ xanh m Ỗ Ỗ t, t Ỗ Ỗ i h Ỗ n nh Ỗ s Ỗ p đ Ỗm ch Ỗ i non, m Ỗ c t Ỗ Ỗ c m Ỗ i... Chi Ỗ c đ Ỗ bên kia sông cũng l Ỗ l Ỗ c Ỗ p b Ỗ n. K Ỗ lên ng Ỗ Ỗ i xu Ỗ ng co ro trong chi Ỗ c áo t Ỗ i khoác trùm trên l Ỗ ng b Ỗ ng lá ch Ỗ m, ho Ỗ c b Ỗ ng l Ỗ i ni lông trong, b Ỗ ng v Ỗ i m Ỗ đ Ỗ c... Ai n Ỗ y k Ỗ tr Ỗ Ỗ c ng Ỗ Ỗ i sau l Ỗ n l Ỗ Ỗ t r Ỗ i ch Ỗ đ Ỗ t m Ỗ a trong tr Ỗ i lá.

Riêng ông B Ỗ y L Ỗ c đ Ỗ ng nán l Ỗ i to nh Ỗ v Ỗ i bà Năm T Ỗ ng:

- Hôm r Ỗ m tao đi cúng chùa trong R Ỗ ch C Ỗ. Có ng Ỗ Ỗ i bày cách tr Ỗ sên l Ỗi trong b Ỗ ng m Ỗ y đ Ỗ a nh Ỗ. B Ỗy có mu Ỗ n th Ỗ cách n Ỗ y đ Ỗ tr Ỗ cho th Ỗ ng T Ỗ ng thì nghe tao nói đây...

Dù t Ỗ nh m Ỗ a, nh Ỗ ng k Ỗ qua đ Ỗ b Ỗ hành v Ỗ n ch Ỗ y l Ỗp x Ỗp cho k Ỗ p đ Ỗ ho Ỗ c nhanh chân v Ỗ nhà... Không ai bu Ỗ n đ Ỗ ý, ho Ỗ c đ Ỗ n g Ỗ n m Ỗ con bà đ Ỗ nghe cho rõ chuy Ỗ n gi Ỗ a ông B Ỗ y và bà Năm T Ỗ ng còn nán l Ỗ i to nh Ỗ nói chuy Ỗ n gì v Ỗ i nhau không ai bi Ỗ t. Nh Ỗ ng m Ỗ t bà Năm T Ỗ ng có lúc tr Ỗ m ng Ỗm, lúc m Ỗ to m Ỗ t, lúc há h Ỗ c mi Ỗ ng ho Ỗ c g Ỗ t đ Ỗ u lia l Ỗ a... Sau đó bà có v Ỗ th Ỗ n

trng, nét m t vui nói nhi u l n hai ch “c m n” v i ông B y. R i hai m con sáng sái đi l v nhà.

Thng Tng m t đang dáo dác, láo liên nhìn trên các cành cây cao. Mi ng nó v a hút gió gi ti ng chim kêu v a tìm ki m... B u tr i xanh cao v i v i, n ng tr a m trong su t và sáng trng... Gió mát r i rung rinh nh ng cành so đũa n t ng chùm bông trng xóa. Ti ng ong b u vo ve ù ù tìm m t bông so đũa t nh ng nhánh th p là đà kh i m t đ t vài gang tay không cao l m. Cây m n h ng đào có chùm v a già có chùm chín t i. Da m n nh t và có nh ng r n nám n t ch ng t m n đã chín l m r i. Cây xoài thanh ca l ng l ng h m h m ng vàng h ng n i cu ng... các trái chín th m tho còn trên cây luôn quy n r i các lo i chim ăn trái. Chúng x p x n r c b y đ n tìm m i... Nh t là lo i chim trao tr o v a háu ăn v a ngu nên b l a vì ti ng kêu đ b b n, và b b t nh t.

Bên vòm r ch k cây lý sai trái chín vàng ngh thoáng h ng th m bát ngát. B y v t xiêm b y con m p ú đang r a lông t m n ng. H ng chí có con lông trng mu t, m vàng, m t tròn xoe, ngh nh c “c p c p” kêu vang. Gà m d n m t b y m i m y gà con chí chóc tìm côn trùng n i m ng đ n. Bên giàn b u lúm phúm đã ra trái b ng ngón tay út, ngón tay cái, và n nh ng chùm bông ph i ph i p d i nh ng chi c lá xanh m t mà, l n g n b ng cái qu t gi y xòe ra.

B ng thng Tng d ng b c và m t không r i nh ng cành so đũa trên cao. N ng giàn thung m t tay đ a lên cao kh i trán, tay kia nó kéo dài ra. “R t” m t cái, ti ng chim kêu l n... Con chim trao tr o r i xu ng, nó ch y l i ch p con chim cánh còn ch p ch p, m khắp khắp. Nó c t v i ch n chim vào s i dây c t ngang l ng r i ti p t c đi tìm chim đ b n n a. Thng Tng b n chim đ đem v cho ông B y L c chi u rô ti n c d a nh u ba si đ . Đ tr n ông đã nh c nh và ch d y má nó đi tìm thu c nam tr b nh cho nó. Và nó cũng có b a chim rô ti ngon lành.

Chuy n ng m tr n c a nó, ông B y L c không h bi t vì ông không đ ý ho c nghĩ đ n. Nh ng má nó th ng d y và nó cũng t nh c nh v i mình r ng mang n thì ph i tr n ch ! B i cũng nh ng mà má nó m i d t đi tìm th y thu c, n a đ ng m c m a g p ng bày bi u mà gi đây nó kh e m nh, cao l n nh m t thanh niên bình th ng ch không còn da b c x ng, m còi m c c nh tr c n a.

Thng Tng v n nh sau ngày ông B y L c bày bi u. Tr a hôm đó, m con nó và hai đ a em cùng ra b m u c t h t c m y thúng gi trái trâm b u đem v ph i n ng tr a heo héo g l y h t đ c c m t m ng vừa. Bà Năm Tng v n th y ch a đ . Hôm sau m y m con đi qua b m u m y đám ru ng bên kia hái n a. Bà Năm nghe l i ông B y L c khi đã chu n b đ h t

ÔNG BẰY LẠC

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư:, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

trâm b u. Sáng s m kêu th ng T ng th c d y li n l y cho n  2 tr i chu i xiêm chín mùi. Bà b t n   n v i h t trâm b u đ   t v  gi ng nh  cái nh y sen. Bà ng i canh ch ng v  th ng n y ma giáo  m. C  th  n  ch   n chu i r i l n nh  h t trâm b u đ ng ngh t ra.  n xong h t trâm b u v i chu i ch ng 2, 3 gi  sau bà Năm m i cho th ng T ng  n m n kh c. B ng th ng T ng đ i, tr c khi  n c m chi u r i đ ng bà Năm T ng c ng b t con  n nh  v y...  n t i ngày thứ ba th ng nh  v a  n v a kh c:

- Ng n mu n ch t m  m c b t tui  n ho i! M  n i chu i ngon sao không cho m y đ a n  (hai đứa em)  n đ i m  b t tui  n? H t trâm b u đ ng ngh t đ n th n s u qu  kh c! Tui không  n n a đ u...

Bà Năm T ng v a h m h i, v a m c t c c  i th ng con  n x n r i m  c n s  thu c đ ng. Bà b n m ng  t n :

- “Thu c đ ng gi  t t”. Đ  cái th ng y u  i, gi  đ u r i c n s  thu c. Thu c th i đ ng ch  b  k o b nh sao mà ngon ng t. Ông B y n i m y ph i  n h t trâm b u v  chu i m t tuần   m i đ c. N u không th  không tr  b nh đ c đ  m y  .

Th y con kh c, ch nh l ng m . Bà xu ng n c nh  khuy n b o:

- Th i c  g ng n n m i nu t tr ng đ  con. Cho l i s n n u c  n  s  ch t v  m y s  m p m p tr n tr a nh  em m y... Đ  t i b n không n i m y T ng C  Ma, T ng Teo H o n a...

Th ng T ng  n h t trâm b u v  chu i đ n ngày th  t  th i n  l n  n d  d i k u đ u b ng. Đ u b ng qu  s c, đ u b ng đ n n i n  đ p tr c h t m y cái m ng, l m chiếc gi  ng n m s p xu ng đ t. Nghe con r n la d  d i bà Năm T ng sai em th ng T ng ch y đ i t m ông B y L c. Nh ng bà B y n i ông đ i đ m gi    xa đ n chi u t i hay mai m i v . Bà Năm T ng v a kh c l c, v    la, v a k    ... đ  th a:

-  n này tui nghe  i ch  B y L c, cho th ng T ng u ng ba cái đ  m c toi m c dịch c a ch  b y, l m th ng nh  đ u b ng s p ch t r i b  con l ng x m  i. L m  n c u giúp con tui...

May m n ông B y chi u đó v t i nhà. Nghe v k l i s tình c a th ng T ng. Không k p thay áo, ông l t đ t đi l đ n nhà bà Năm. Th y th ng T ng n m thêm thi p, rên , r tay chân nó l nh ng t. Ông h i thì nó nói lâm râm đau b ng, nh ng nó nh đang ng s t s !

Thi t ông B y L c cũng không bi t làm sao bây gi vì ông đâu ph i th y thu c... Ông t t b ng m i l n nghe th y có thu c Nam tr b nh, hay cách gi, m i th bi t đ c. Khi chòm xóm g p đúng chuy n... N u bi t, ông s mau m n nói ra không chút gi u gi m. Nh ng ông không ng hôm nay l i ra c s n y! Gi đây ông c m th y lòng không yên và nghĩ đ i r i th ng nh có b gì ch c gia đình nó s h n ông su t đ i! Không ch ng h s đ i th a ông t n a! Tuy nghĩ v y, nh ng ông cũng b o bà Năm n u n c nóng đ vào chai ch m b ng cho th ng T ng. Đ t l a hông d i g m gi ng nh m y bà đ con còn trong c , cho mình m y nó m và x c đ u c o gió cho nó...

Tr i ch ng v ng gió đêm rung x c xào cành lá chung quanh nhà. Bên ngoài màn đen bao ph nh nhu m m c. N n tr i thăm th m in rõ t ng chùm sao l n lác đác, sao nh k t thành gi t ng chùm nh p nháy sáng. Th y th ng nh ng yên, ông B y cũng m t, đ t đ u c ra v mà lòng bu n r i r i... Bà B y nhà cũng chong đèn ch ch ng v ch không ng đ c. N a đêm m i ng i đang an gi c. D i sông dài, n c l n đ y. Vài xu ng câu tôm còn đèn leo lét b bên voi và r i rác bên c n b n.

B ng nghe ti ng t nhà bà Năm T ng la làng chói lói... Chòm xóm bàng hoàng đ t đ u c ch y đ n. V ch ng ông B y L c nhìn nhau ng m b o r ng th ng T ng ch t! Ông v i ch m l y cái áo máng trên vách m c vào.

Hai v ch ng l t đ t ch y đ n nhà bà Năm T ng. M t c nh t ng v a ghê, v a s bày ra tr c m t m i ng i! S là n a đêm th ng T ng đòi má nó mu n đi .

Bà Năm th y tr i t i thui, con l i b b nh nên l y cái b sành đ vào lon n c đ n con đi c u xong thì g i bà s đem đi đ . Nh ng không ng th ng nh hoài không ng ng. Nó ra không ph i phân mà là nh ng mi ng, nh ng khúc dài, khúc ng n, nh y nh y, m ng nh n nh n nh ru t v t, tanh t i ch không thúí. Nó y nh v y g n đ y c b sành mà không ng ng. Bà Năm T ng nghĩ con bà ri t ru t ra h t bên ngoài thì s ch t, nên bà s quá la làng c u c u...

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư,, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

Ông B y L c đ t đ u c cùng v qua làng bên m i ông th y thu c B c. Mèn i, thì ra th ng T ng b con sên dài l m n m theo ru t t trong b ng bao nhiêu năm nay r i. Gi con sên ăn h t trâm b u và chu i nên b say và ch t, r i theo đ ng tiêu hóa mà tuông ra...

“Tin hi n đ n xa/ Tin d đ n ba ngày đ ng” T đó trong làng xóm và các làng lân c n đ n đ i r ng. “Nh ông B y L c cho th ng T ng u ng h t trâm b u. Nên m i tr t đ c con sên dài m y ch c th c trong b ng nó ra, nên c u s ng đ c nó”.

Sau tháng T Năm 1975. Mi n Nam, n c Vi t Nam hoàn toàn nhu m đ . K b b t vào tù, ng i tr n ch y b n c ra đi. Ng i k t l i gánh ch u bao nhiêu oan khiên kh n kh , cùng c c... Trong đó có ông B y L c. M y năm tr c đây, có ng i cùng thôn ông v thăm l i ch n x a. H cho bi t ng đã qua đ i!

Bây gi đôi lúc h i t ng l i nh ng chuy n thu thi u th i quê Nam thanh bình th nh tr . Nh ng ng i trong thôn đ u nh đ n ông B y L c m t thôn dân t t b ng ai cũng m n th ng. Nh ng đêm trăng sáng ông th ng b o v n u chè khoai lang, chu i lu c... Đ ông r m y đ a tr trong xóm cùng lũ con nghe ông k chuy n ma, chuy n c tích có tính cách giáo d c nh là: “Ăn kh tr vàng/ Con T m con Cám/ H m b c h m vàng/ Nàng Út ng tre/ B ch Tuy t b y chú lùn...” V i thanh niên, ng i hi u chuy n trong b a gi , khi u ng n c trà ăn bánh k o. Hay lúc lai rai nhâm nhi kh khà ly r u đ v i m y con khô n ng. Ông th ng đem nh ng chuy n răn đ i, nh ng chuy n ti u lâm ông nghe đ c ai k . Ho c đ c đ c trong sách báo, thì ông đ dành trong b ng, đ có đ p s k cho m i ng i nghe ch i. Nh l n đó ông B y L c đã k chuy n:

- Bây gi tao s k chuy n “X u H y” cho t i bây nghe. Nh ng tao có đ i u ki n. Tao k xong thì t i bây không đ c c i. Đ a nào c i thì sáng s m ngày m t ph i ph tao dùng gàu dai tát cái đũa ngoài lãng tr ng tôm cá b t đ c r i chia nhau mà ăn...

B n thanh niên tr nhao nhao lên. Nh ng r i m y đ a đ u b ng lòng. Ông B y L c b ng tách n c trà còn b c khói u ng m t h p có v th ng khoái. Ông b t đ u k :

“T c x a, tên x u thì d nuôi. Nhà n có 4 ng i con trai đ c đ t tên là Cút, Cu, Thi n và Đ p. M t hôm, ông ch ng đi v ng thì có ông b n c a ch ng đ n ch i. Ng i v thay m t ch ng ti p đón ân c n, ng i b n cũng vui l m. Đ n b a ăn, ng i v b o th ng út: - D n c m cho bác,

ÔNG B Y L C

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư: 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

Đ p! Ng i b n h i ph t lòng, ăn qua loa vài chén r i đ ng d y. Ng i v b o đ a th hai: - Múc n c cho bác r a, Cu! L n này ông b n gi n tím m t, li n chào ra v . Ng i v ng ng i ra, không hi u làm sao c , bèn b o th ng con l n: - D t xe cho bác. Cút! Đ n lúc này ông b n không nh n đ c, v a đi v a nói l m b m gì nghe không rõ, ng i v t ng ông khách c n ng i đ a ra kh i c ng làng. Bà bèn sai th ng con th ba: - Hãy đ a bác ra c ng...Thi n!”

Thiên đ a qu th n i! C b n nghe ông k xong thì c i bò lẫn bò l n, c i n c m t n c mũi ch y tùm lum, c i mu n m t th ! Lúc b y gi tr i cũng đã khuya l mà m y đ a v a nghe chuy n “X u H y” ch a đ a nào mu n v . C n ng n c đòi ông k thêm chuy n n a. Ông B y ng n ng m t h i, r i b o:

- Tao đ câu n y đ a nào tr l i đ c thì tao s k thêm m t chuy n n a. Còn n u trong b n không có đ a nào tr l i đ c thì vẫn tu ng. Ai v nhà n y, đ tao đi ng l y s c mai còn ph i x lúa n a. V y t i bây hãy nghe đây: Con gì có tám cái ch n, hai tai, b n m t, cái l ng dài thòn... R i con gì nói đi...

M y đ a nh ng ng n, đ a n y nhìn đ a kia nh ng m h i v i nhau là con gì? Ch ng 3 phút sau, ông B y b o:

- T i bây không tr l i đ c thì v ng đi. Đêm nay nh “gác ch n lên trán” suy nghĩ r i mai qua tr l i tao nghe.

B n nh ra v trong th c m c. L n sau chúng nh c l i câu đ và h i ông tr l i là con gì? Ông B y c i ha h :

- Tao cũng không bi t con gì... B i trên đ i n y làm gì có con đó...

B n tr cũng c i r lên, ch y nhào t i. Đ a ôm chân, đ a kéo tay, đ a đeo c đánh thùm thùm vào l ng ông. Ti ng tr già c i vui r n c xóm thôn êm , thu làng quê đ t n c thanh bình...

ÔNG BÙY LỘC

Tác Giả: D TH D M BU N
Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 21:17

Cho mãi đến bây giờ. Đã mấy chục năm qua. Quê hương cách trở xa hơn nữa vòng trái đất. Nhưng ai đó có nghe được chuyện “Xứ H” giờ này không ông Bùy Lộc không. Dù có khó tính đến đâu họ cũng bắt cứ thành tiếng!

Ông Bùy Lộc là người tốt bụng hay giúp đỡ chòm xóm. Làm những chuyện ích lợi cho thôn làng. Luôn giúp đỡ và che chở những gì ông biết cho trai trẻ trong thôn. Họ thích người nghe ông nói chuyện, kể chuyện, cùng những lời hay, ý đẹp để khuyên dạy, để rằng người... “Nếu cứ làm giàu người nghèo, chứ không làm nghèo người cho. Ai nghèo đến nỗi không dám nhìn người? Nếu người không thể mua/ Nếu người không thể ăn cơm. Bởi vì đây là một điều có giá trị khi nó được cho đi...” Rồi có khi chạnh lòng bởi một chuyện gì đó, ông chép miệng thở dài: “Đời người nghèo, hãy sống với những gì mình hiện có. Tại sao phải đeo đuổi theo danh vọng như thế? Dừng lại vô cớ/ Trí giả vô danh/ Nhân giả mĩ là anh hùng thật sống...”

Thuở đó những trai trẻ khác trong xóm nghĩ sao không biết, chứ những tiếng của bà Năm những mặt cười, khổ đau. Vì nó thật sự không hiểu, và không biết ý ông muốn nói gì. Những những câu nói thâm thúy của người đi truy tìm miêng, mà những tiếng được nghe ông Bùy Lộc nói thuở xa xưa đó, nó như mãi.

Bây giờ chân trời góc biển với nó vẫn là kim chi Nam. Đều mỗi khi dòng họ tiếp tục chắt chắt trong tâm trí những tiếng. Dù biết rằng người có nhiều xu, những nó cảm thấy buồn ngủ, cảm lòng khi nhìn về quê. Ngoài nhà hàng gia đình thân tộc nó còn nhớ những ông Bùy Lộc. Một thôn dân chắt phác, tốt bụng... Ở Vàm Móc Mang, tên họ những trẻ quê Nam xa thẳm của nó.